

Sommarju tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni**tas-16 ta' Mejju 2019****li jirrigwarda proċediment skont l-Artikolu 101 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u l-Artikolu 53 tal-Ftehim ŻEE****(Il-Każ AT.40135 — Forex-Essex Express)***(notifikat bin-numru tad-dokument C(2019)3521)***(It-test bl-Ingliż biss huwa awtentiku)****(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)**

(2020/C 219/07)

Fis-16 ta' Mejju 2019, il-Kummissjoni adottat deċiżjoni dwar proċediment skont l-Artikolu 101 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u l-Artikolu 53 tal-Ftehim ŻEE. F'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 30 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1/2003 ⁽¹⁾, il-Kummissjoni qiegħda hawnhekk tippubblika l-ismijiet tal-partijiet u l-kontenut prinċipali tad-deċiżjoni, inkluża kull penali imposta, fid-dawl tal-interess legittimu tal-imprizi fil-protezzjoni tas-sigrieti kummerċjali tagħhom.

1. INTRODUZZJONI

- (1) Id-destinatari tad-Deċiżjoni pparteċipaw fi ksur uniku u kontinwu tal-Artikolu 101 TFUE u tal-Artikolu 53 taż-ŻEE. L-oġġett tal-ksur kien ir-restrizzjoni u/jew id-distorsjoni tal-kompetizzjoni fis-settur tan-negozjar fil-pront (FX jew Forex) b'muniti tal-G10 ⁽²⁾.
- (2) Fil-każ tal-muniti tal-G10 huma kkonċernati USD u CAD, JPY, AUD, NZD, GBP, EUR, CHF, SEK, NOK u DKK (jiġifieri b'kolloxx 11-il munita, li b'mod korrispondenti għall-konvenzjoni tas-suq jissejhu "muniti tal-G10"). Il-klijenti ewlenin tan-negozjanti fis-suq tal-muniti barranin huma maniġers tal-assi, fondi ta' pensjoni, fondi spekulattivi, korporazzjonijiet u banek ohra.
- (3) In-negozjar fil-pront tal-FX ikopri kemm (i) il-market making, jiġifieri l-eżekuzzjoni tal-ordnijiet tal-klijent biex jiskambja ammont ta' munita bl-ekwivalenti tiegħu f'munita ohra, kemm (ii) in-negozjar fl-isem proprju, jiġifieri l-eżekuzzjoni ta' proċessi ohra tal-kambju għall-finijiet tal-kontroll tal-iskopertura li tirriżulta mit-tranzazzjonijiet tal-market making.
- (4) Il-postijiet tan-negozjar tal-imprizi rilevanti, responsabbli min-negozjar fil-pront bil-muniti tal-G10, kienu lesti jinnegozjaw kull waħda minn dawn il-muniti f'dipendenza mid-domanda tas-suq. Filwaqt li n-negozjanti parteċipi stess kienu primarjament responsabbli mill-market making fir-rigward ta' muniti jew pari ta' muniti speċifiċi, fuq il-bażi tal-mandat tagħhom dawn setgħu jinnegozjaw fisem l-impriza tagħhom stess bil-muniti kollha tal-G10 disponibbli fil-kotba tagħhom, xi haġa li għamlu fil-perjodu rilevanti b'firxiet differenti, biex jimmassimizzaw il-valur tal-parteeċipazzjonijiet rispettivi tagħhom.
- (5) Rilevanti għall-ksur huma t-tliet tipi ta' ordnijiet li ġejjin, li jaqgħu fil-qasam tan-negozjar imwettaq fuq ordni tal-klijenti (market making) tan-negozjanti parteċipi:
 - Ordnijiet immedjati tal-klijenti, biex jitwettqu immedjatament negozji b'ċertu ammont ta' munita bir-rata prevalenti tas-suq;
 - Ordnijiet kundizzjonali tal-klijenti, li jiġu eżegwiti jekk jintlaħaq livell ta' prezz partikolari u johloq skopertura għar-riskju għan-negozjanti. Dawn isiru eżegwibbli biss meta s-suq jilhaq ċertu limitu (pereżempju ordni ta' stop-loss jew take-profit);

⁽¹⁾ ĠU L 1, 4.1.2003, p. 1.

⁽²⁾ Il-każ ma jikkonċernax in-negozjar fil-pront elettroniku tal-FX, iddefinit bhala negozji fil-pront tal-FX li jiġu rreġistrati mill-pjattaformi ta' negozjar elettronici jew mill-algoritmi tal-kompjuter tal-banek rilevanti jew jiġu eżegwiti fuqhom.

- Ordnijiet tal-klijenti għall-eżekuzzjoni ta' negozju b'rata tal-kambju ta' referenza jew bir-rata ta' referenza għal pari ta' muniti partikolari; f'dan il-każ dan kien jikkoncerna biss il-Closing Spot Rates ta' WM/Reuters (iktar 'il quddiem "ir-rati ta' referenza ta' WMR) u r-rati tal-kambju ta' referenza tal-Bank Ċentrali Ewropew (iktar 'il quddiem "ir-rati ta' referenza tal-BĊE")⁽³⁾.
- (6) Id-Deciżjoni hija indirizzata lill-entitajiet legali li ġejjin (iktar 'il quddiem "id-destinatariji"):
- UBS AG (minn hawn 'il quddiem "UBS")
 - The Royal Bank of Scotland Group plc u NatWest Markets Plc⁽⁴⁾ (flimkien "RBS")
 - Barclays PLC, Barclays Services Limited, Barclays Capital Inc u Barclays Bank Plc (flimkien "Barclays") u
 - Mitsubishi UFJ Financial Group Inc. u MUFG Bank, Ltd. (flimkien "BOTM")
- (7) Id-Deciżjoni hija bbażata fuq l-evidenza inkluża fil-fajl tal-Kummissjoni kif ukoll fuq ir-rikonoxximent ċar u inekwivoku tal-fatti u l-kwalifika legali tagħhom fis-sottomissjonijiet tar-rizolviment ipprezentati mid-destinatariji ta' din id-Deciżjoni kif ukoll fuq il-konferma esplicita u inekwivoka tagħhom li d-Dikjarazzjoni tal-Ogġezzjonijiet tirrifletti l-kontenut tas-sottomissjonijiet tagħhom tar-rizolviment.

2. DESKRIZZJONI TAL-KAŻ

2.1. Proċedura

- (8) L-investigazzjoni nfetħet fuq il-bażi ta' applikazzjoni għal immunità minn UBS fis-27 ta' Settembru 2013. Sussegwentement, il-Kummissjoni rċeviet applikazzjonijiet inizjali għall-klemlenza mingħand Barclays fil-11 ta' Ottubru 2013 u mingħand RBS fil-14 ta' Ottubru 2013. Il-Kummissjoni tat immunità kundizzjonali lil UBS fit-2 ta' Lulju 2014.
- (9) Fis-27 ta' Ottubru 2016 tnedew proċedimenti kontra l-partijiet bil-hsieb li jsiru diskussjonijiet dwar ir-rizolviment. Bejn Novembru 2016 u Frar 2018, il-Kummissjoni kellha laqgħat bilaterali u kienet f'kuntatt ma' kull waħda mill-partijiet ftlet cikli ta' rizolviment, f'konformità mal-Avviż ta' Rizolviment.
- (10) Fil-24 ta' Jannar 2018 il-Kulleġġ tal-Kummissarji approva l-firxiet tal-multi x'aktarx applikabbli. Il-partijiet kollha sussegwentement ipprezentaw is-sottomissjonijiet tagħhom tar-rizolviment, li fihom irrikonoxxew l-imputabilità tagħhom għall-ksur (inkluż ir-rwol tagħhom u d-durata tal-partecipazzjoni tagħhom fil-ksur) u aċċettaw l-ammont massimu tal-multa previst mill-Kummissjoni.
- (11) Il-Kummissjoni adottat id-Dikjarazzjoni tal-Ogġezzjonijiet fil-24 ta' Lulju 2018 u l-partijiet kollha mingħajr ekwivoku kkonfermaw li hija kienet tikkorrispondi mal-kontenut tas-sottomissjonijiet tagħhom ta' rizolviment u li kienu impenjati li jseguw l-proċedura għar-rizolviment. Il-Kumitat Konsultattiv fil-qasam tal-Prattici Restrittivi u Pożizzjonijiet Dominanti hareġ opinjoni favorevoli fis-6 ta' Mejju 2019. Fis-7 ta' Mejju 2019, l-Uffiċjal tas-Seduta hareġ ir-rapport finali tiegħu. Il-Kummissjoni adottat id-Deciżjoni fis-16 ta' Mejju 2019.

2.2. Deskrizzjoni tal-imġiba

- (12) Id-Deciżjoni tirrigwarda l-kartell "Essex Express" (imsemmi għaċ-chatroom professjonali ta' Bloomberg li fiha l-evidenza tal-imġiba) bejn UBS, Barclays, RBS u BOTM, li seħh bejn l-14 ta' Diċembru 2009 u l-31 ta' Lulju 2012. Id-durata tal-partecipazzjoni tal-kumpaniji differenti tvarja (ara l-punt (16)). Il-kartell huwa dokumentat f'komunikazzjonijiet li seħhew fi hdan żewġ chatrooms ta' Bloomberg li inizjalment kienu qed joperaw b'mod parallel: (i) "Essex Express 'n Jimmy", li tinvolvi negozjanti minn UBS, Barclays u RBS u (ii) "Grumpy Semi Old Men", bejn negozjanti minn BOTM, Barclays u RBS. F'Jannar 2011 iċ-chatroom "Grumpy Semi Old Men" giet inkorporata fiċ-chatroom "Essex Express 'n Jimmy" li kompliet għaddeja sa Lulju 2012. Fiċ-chatrooms ippartecipaw negozjanti li kienu impjegati mill-imprizi rispettivi tagħhom waqt il-perjodu rilevanti, u kull wieħed minnhom kien awtorizzat jinnegozja bil-muniti tal-G10 fil-qafas ta' tranżazzjonijiet spot f'isem u għan-nom tal-impjegatur tiegħu fil-post apposta tan-negozjar fil-pront tal-kambju.

⁽³⁾ Ir-rata ta' referenza ta' WMR u tal-BĊE huma bbażati fuq in-negozjar fil-pront tal-FX min-naha tal-partecipanti fis-suq fil-mument jew qrib il-mument li fihom jiġu f'fissati r-rati ta' referenza rispettivi ta' WMR jew tal-BĊE.

⁽⁴⁾ Fit-30 ta' April 2018 The Royal Bank of Scotland plc bidel ismu għal NatWest Markets plc.

- (13) L-oġġett tal-kartell kien ksur uniku u kontinwu kkaratterizzat mill-iskambju bejn in-negozjanti — f'dawn iċ-chatrooms privati u fil-biċċa l-kbira multilaterali u b'mod estensiv u rikorrenti — ta' ċerta informazzjoni kummerċjalment sensittiva, attwali jew orjentata lejn il-futur, dwar l-attivitajiet ta' negozjar tagħhom. Dan l-iskambju ta' informazzjoni seħh skont ftehim taċitu sottostanti li: (i) tali informazzjoni setgħet tintuża għall-benefiċċju rispettiv tan-negozjanti u sabiex tidentifika okkażjonijiet biex tikkoordina l-kummerċ tagħhom; (ii) tali informazzjoni tkun kondiviza f'chatrooms privati; (iii) in-negozjanti ma jiżvelawx din l-informazzjoni kondiviza li jirċievu minn parteċipanti oħra taċ-chatrooms lil partijiet barra miċ-chatrooms privati; u (iv) tali informazzjoni kondiviza ma tintużax kontra n-negozjanti li jaqsmuha (minn hawn 'il quddiem imsejjah "il-ftehim sottostanti"). Barra minn hekk, skont il-ftehim sottostanti, in-negozjanti b'mod okkażjonali kkoordinaw l-attivitajiet ta' negozjar tagħhom fir-rigward tan-negozjar fil-pront b'muniti tal-G10. L-iskambju tal-informazzjoni kien immirat fuq zewġ parametri bażiċi tal-kompetizzjoni fin-negozjar professjonali fil-pront tal-kambju: il-prezz u l-geštjoni professjonali tar-riskju.
- (14) Minflok ma kkompetew b'mod awtonomu fir-rigward ta' dawn il-parametri, fid-deċiżjonijiet tagħhom relatati mas-suq in-negozjanti bbażaw fuq informazzjoni dwar il-pożizzjonijiet, l-intenzjonijiet u r-restrizzjonijiet tal-kompetituri tagħhom. Kienu problematiċi:
- l-iskambju ta' informazzjoni dwar il-pożizzjonijiet ta' riskju miftuħa tan-negozjanti, li seta' jipprovdihom tagħrif dwar l-imġiba potenzjali ta' hedging tal-kollegi tagħhom. Huma pprovdew informazzjoni lin-negozjanti li setgħet tkun rilevanti għad-deċiżjonijiet ta' negozjar sussegwenti tagħhom għal perjodu ta' minuti jew sal-iskambju ta' informazzjoni li jmiss.
 - l-iskambju ta' informazzjoni dwar il-firxiet bejn it-talba u l-offerta eżistenti jew intenzjonati tagħhom, li ddivulgaw il-prezz ikkwotat min-negozjanti għal pari ta' muniti u volumi ta' negozju speċifiċi u li setgħu jaffettwaw ukoll il-prezz globali mħallas mill-klijenti għan-negozjar bil-muniti. Skont il-volatilità tas-suq f'dak iż-żmien, l-informazzjoni tista' tibqa' utli għan-negozjanti l-oħra f'perjodu li jista' jkun ta' fteit sigħat.
 - l-iskambju ta' informazzjoni dwar negozjar attwali jew ipplanat u ordnijiet pendenti tal-klijenti (stop loss orders, ordnijiet bir-rata ta' referenza u ordnijiet immedjati), li kienu utli għan-negozjanti fid-deċiżjonijiet sussegwenti tagħhom u ppermettewlhom jidentifikaw l-okkażjonijiet biex jikkoordinaw in-negozjar tagħhom.
- (15) Barra minn hekk, biex jiksbu vantaġġ fuq il-kompetituri li ma kinux parteċipanti fiċ-chatrooms, in-negozjanti parteċipi okkażjonalment ikkoordinaw il-pożizzjonijiet ta' negozjar bil-ħsieb li jinfluwenzaw ir-rati ta' referenza ta' WMR u tal-BĊE.

2.3. Involvement tal-impriżi individwali fl-imġiba

- (16) UBS, Barclays, RBS u BOTM ippartecipaw fl-imġiba msemmija qabel fil-perjodi indikati fit-tabella li ġejja:

Tabella 1: involvement tal-Partijiet fiċ-chatrooms

BANK	ESSEX EXPRESS (*)	GRUMPY SEMI OLD MEN (*)
UBS	14.12.2009–31.7.2012	
BARCLAYS	14.12.2009–31.7.2012	8.9.2010–12.1.2011
	6.1.2011–31.7.2012	
RBS	14.9.2010–8.11.2011	16.9.2010–12.1.2011
BOTM	12.1.2011–12.9.2011	8.9.2010–12.1.2011

(*) Bit-tipa grassa huma mmarkati l-bidu u t-tmiem tal-partecipazzjoni f'Essex Express għal kull bank.

2.4. **Ambitu ġeografiku**

- (17) L-ambitu ġeografiku tal-ksur kopra mill-anqas it-territorju kollu taż-ŻEE.

2.5. **Rimedji**

- (18) Id-deċiżjoni tapplika l-Linji Gwida tal-Kummissjoni tal-2006 dwar il-Multi ⁽⁹⁾. Id-Deċiżjoni timponi multi fuq l-entitajiet ta' Barclays, RBS u BOTM elenkati fil-punt (6).

2.5.1. *Ammont bażiku tal-multa*

- (19) Il-Kummissjoni tqis li huwa xieraq li jiġi applikat indikatur għall-valur tal-bejgħ bħala punt ta' tluq għad-determinazzjoni tal-multi għax tranżazzjonijiet spot bil-muniti tal-G10 ma jiġġenerawx valur tal-bejgħ li jista' jiġi traċċat direttament fil-kontijiet tal-Partijiet.

- (20) Il-Kummissjoni tistabbilixxi l-indikatur għall-valuri rilevanti tal-bejgħ kif ġej:

— L-ewwel nett bħala referenza l-Kummissjoni tiegħu l-ammonti nozzjonali kkalkolati fuq sena, li l-imprezzi kkonċernati nneogzjaw fil-qafas ta' tranżazzjonijiet spot b'muniti tal-G10, li saru ma' kontropartijiet li jinsabu fiż-ŻEE. Għal dan il-ghan il-Kummissjoni tqis li jkun iktar xieraq li l-indikatur għall-valur tal-bejgħ ikun ibbażat direttament fuq id-dhul tal-Partijiet fix-xhur li jikkorrispondu mal-partecipazzjoni rispettiva tagħhom fil-ksur, li mbagħad jinħadem fuq sena.

— It-tieni, il-Kummissjoni timmultiplika dawn l-ammonti b'fattur ta' aġġustament xieraq, uniformi għall-Partijiet kollha, li jirrifletti l-firxiet applikabbli bejn it-talba u l-offerta fit-tranżazzjonijiet spot bil-muniti tal-G10. Dan il-fattur huwa s-somma ta' żewġ elementi: wiehed relatat mal-attivitajiet ta' market making u t-tieni wiehed relatat man-neogzjar fl-isem proprju.

- (21) Għal dawk l-imprezzi li pprezentaw sottomissjonijiet addizzjonali ta' riżolviment fil-Kaž 40.135 — Forex, (mhux kopert b'din id-Deċiżjoni), fid-diskrezzjoni tagħha l-Kummissjoni ddecidiet li tapplika fattur ta' korrezzjoni oġġettiv li jirrifletti l-grad tas-sovrapożizzjoni temporali biex tevita eżitu potenzjalment sproporzjonat. Fil-qafas ta' din id-deċiżjoni dan iwassal għall-applikazzjoni ta' fatturi korrettivi fuq il-valur tal-bejgħ ikkonfermat ta' UBS, Barclays u RBS.

2.5.2. *Aġġustamenti għall-ammont bażiku*

2.5.2.1. *Ċirkostanzi aggravanti*

- (22) F'dan il-każ mhumiex applikati ċirkostanzi aggravanti.

2.5.2.2. *Ċirkostanzi mitiganti*

- (23) Fir-rigward ta' UBS u BOTM jitqiesu ċirkostanzi mitiganti minhabba partecipazzjoni limitata li tirriżulta fi tnaqqis tal-multa b'5 % kull wiehed. Iż-żewġ kumpaniji ma kinux jafu bl-eżistenza ta' chatrooms "Grumpy Semi Old Men" u "Essex Express 'n Jimmy" fil-perjodu qabel ma nġaħqu ż-żewġ chatrooms.

2.5.2.3. *Żieda speċifika bħala deterrent*

- (24) Sabiex jiġi żgurat li l-multi jkollhom effett ta' deterrent suffiċjenti, il-Kummissjoni tista' żżid il-multi imposti fuq imprezzi li għandhom valur tal-bejgħ partikolarment kbir bis-saħħa ta' beni jew servizzi li mhumiex relatati mal-ksur ⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ ĠU C 210, 1.9.2006, p. 2.

⁽⁹⁾ Il-punt 30 fil-Linji Gwida tal-2006 dwar il-multi.

- (25) F'dan il-każ huwa xieraq li jiġi applikat fattur multiplikanti ta' deterrenza fuq il-multi li għandhom jiġu imposti fuq BOTM.

2.5.2.4. Applikazzjoni tal-limitu tal-valur tal-bejgħ ta' 10 %

- (26) F'konformità mal-Artikolu 23(2) tar-Regolament (KE) Nru 1/2003, f'dan il-każ l-ebda multa ma teċċedi l-10 % tal-valur tal-bejgħ totali tal-imprezzi fis-sena kummerċjali li tippreċedi d-data ta' din id-Deciżjoni (*).

2.5.2.5. Applikazzjoni tal-Avviż ta' Klemenza tal-2006: tnaqqis tal-multi

- (27) UBS qed jingħata l-immunità mill-multi. Barra minn hekk, lil Barclays il-Kummissjoni tatu tnaqqis tal-multa b'50 % u lil RBS tnaqqis b'25 %.

2.5.2.6. Applikazzjoni tal-Avviż ta' Riżolviment

- (28) B'riżultat tal-applikazzjoni tal-Avviż ta' Riżolviment, l-ammont tal-multi imposti fuq l-imprezzi kollha tnaqqas b'10 % u dan it-tnaqqis ġie miżjud ma' kwalunkwe gwadann ta' klemenza.

3. KONKLUŻJONI

- (29) Il-multi li ġejjin ġew imposti skont l-Artikolu 23(2) tar-Regolament (KE) Nru 1/2003

- (30) Tabella 2: Ammonti tal-multi għall-ksur

Imprezza	Multi (f'EUR)
UBS	0
Barclays	94 217 000
RBS	93 715 000
BOTM	69 750 000

(*) Il-Kummissjoni talbet lill-banek jipprovdu l-valur tal-bejgħ totali tagħhom fuq bażi grossa kif ukoll netta. Irrispettivament mill-valur tal-bejgħ totali meqjus (gross jew nett), il-multi għal ebda imprezza kkonċernata ma jeċċedu l-10 % tal-valur tal-bejgħ totali.